

Fantáziát ébreszt a vadregényes szurdok

Pomázon van-e Árpád sírja?

Úgy látszik, megoldódott vagy rövidesen megoldódik az a titok, amely a Pomáz melletti Holdvilág-árokban kapcsolatban hosszú ideje foglalkoztatja a régi idők nyomainak kutatóit. Ennek a vadregényes szurdoknak a végében egy 6-8 méter magas, 18-20 méter széles, függőleges sziklafal áll, amelyen tisztán felismerhetők a finom rovatók: hajdani vésők vagy csákányok nyomai. A sziklafal mellett pedig egy barlangjárat nyílik, amely körülbelül 7 méteres terembe vezet, ahonnan 10-12 méteres kürtő nyúlik fel a fargott fal feletti teraszra.

Sokáig tartotta magát

a hiedelem,

hogyan itt, a Holdvilág-árokban nyugszik honfoglaló Árpád. 1941-ben Sashegyi Sándor pomázi régész ásatott itt, de a kérdésre választ nem kapott. 1962 óta a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének szervezésében, dr. Erdélyi István régész vezetésével ismét folytatott kutatásokat, nagyrészt társadalmi munkában. Az első végleges következtetés az, hogy Árpád sírját itt keresni céltalan vállalkozás. Nemcsak azért, mert a honfoglalók

- ◆ Hajdani vésők nyomai
- ◆ 1941 nem adott választ
- ◆ 1968 elutasító

nem temetkeztek sziklakamrákba — és nem is sikerült itt egyetlen régi sírt találni —, hanem azért is, mert ez a terület Árpád vezérrel fedelem társuralkodójának, Kurcsának, a „kultikus fejedelmek” a birtoka volt, és valószínűleg, hogy Árpádot másnak a birtokán temették volna el.

De

a kutatás

a negatívumon kívül pozitív eredményekre is vezetett. Kétségkívül bebizonyosodott, hogy a barlang emberkéz munkája. Megállapították, hogy a vulkanikus alapkövet mágnésvas ércet tartalmaz. Igaz, elenyésző arányban, úgyhogy kitermelése gazdaságtalan volna. Feldúsulásait azonban annak idején érdemes lehetett kibányászni, és a mostani feltevés szerint a barlang tulajdonképpen ősi bányára, amelyet el feldúsulások kitermeléséért vágtak a sziklába. Keletkezésének korát

még nem sikerült megállapítani, de az egész barlang a középkori bányászat jellegét viseli magán.

A vizsgálatok

még folynak, de alátámasztja ezt az elképzelést többek között az is, hogy a tatárjárás előtti dokumentumok ezen a helyen említik Kiskovácsi és Nagykovácsi községet, sőt, a közelben ma is ott van a Kovács major. Márpedig a kovácsok települései annak idején többnyire a vasbányák közelében helyezkedtek el.

Mozgó vetőmagbolt

Az ország első mozgó vetőmagboltját a Vetőmag-termelő és Értékesítő Vállalat dombóvári alközpontja indítja útján. A mozgó vetőmagbolt — elsősorban tavasszal és ősszel — Tolna, Baranya és Somogy megye falvait és gazdasági központjait keresi fel. A guruló vetőmagbolttal helyben ellátják a lakosságot tasakokba csomagolt konyhakerti, virág- és gazdasági vetőmagokkal. A mozgó vetőmagbolt első útja Szekszárdra vezetett.

PETŐFI KÉPMÁSAI

A forradalmi események fontos színhelyén, a Nemzeti Múzeumban a márciusi forradalom 120 esztendősi fordulójának előestéjén kiállítás nyílik Petőfi egykori képmásairól. A múzeum előcsarnokában rendezik a tárlatot. A képek ebben a formában még sohasem voltak együtt láthatók.

KÖNYVESPOLC

CSIRSZKA JÁNOS:

Pályalélektan

A munkalélektan, mint tudományág századunk elején jelent meg és jelentősége azóta is egyre nő, hovatovább ma is virágkorát éli. Irodalma — különösen az általános pszichológia keretén belül — meglehetősen széles körű, mégis: különös érdeklődéssel forgathatjuk Csirszka János: Pályalélektan című munkáját, amelyet a Gondolat Kiadó jelentetett meg és amely mintegy összefoglalóan kísérli megválaszolni a munkalélektan alapkérdéseit. „... az életpályák, mint egyéni munkás életutak, és mint társadalomalakító erők egyaránt figyelmet érdemelnek — írja a szerző bevezetőjében. — A harmonikus és eredményes egyéni és társadalmi célhoz vezető utak kialakítását a különféle tudományok eredményesen segítik elő. Ezek között nagy szerepet játszik a lélektan”. Ezután kifejti: az életpályá feltevéleit alkotó különféle képességeket, érzelmi adottságokat és a pályatevékenység motiválásának a személyiségben gyökerező törvényszerűségeit ismervé, eredményesebb lépéseket lehet tenni a pályá előkészítése, a jó pályaválasztás és a sikeres pályamegvalósítás érdekében.

A szerző ezután áttekintést ad a pályalélektan előzményeiről és megjelenéséről. Mint írja: a tárgyalat tudományág három területet foglalt: a) a munkára nevelés pszichológiáját; b) a pályaválasztás és pályaválasztás problémakörét; c) az

üzemi lélektan. Ezek közül különösen a pályaválasztás tudományos elméletét és gyakorlatát emeli ki, kiindulván abból, hogy az életpályá fogalmának első megjelenése a pszichológiában a pályaválasztáshoz kapcsolódik. „A pályalélektan sajátos nézőpontja és más tudománytól megkülönböztető specifikuma az — írja —, hogy a munkatevékenységet az emberi (egyéni és társadalmi) sorsba beépítve, annak folyamatában elemzi, végigkíséri... Területe az emberi élet, az első munkamegnyilvánulástól kezdve a teljes életpályá, mint életmű bejelöléséig.”

E rövid ismertető nem teszi lehetővé a kötet részletes elemzését, ezért csupán fő vonásait, mintegy gondolatmenetét ismertetjük csak. Az életpályá egyéni alakulásának folyamata az előkészület — a kisgyermekkor és a pubertás kor — éveiben indul és legfontosabb állomása a pályaválasztási érettség elérése. Ez a pályaválasztás egyik alapfeltétele. „A gyermekek — írja a szerző — különböző életkorban érik el az érettségnek ezt a fokát. Ez a körülmény megkívánja, hogy elsősorban nevelő és felvilágosító munkával, szükség esetén pedig pszichológiai beavatkozással is elősegítsük az érettségi állapotot, amelyben az ifjú a reális lehetőségeket megfelelően saját adottságait és a pályaválasztás adottságokat harmonikusan összeegyeztethető pályát ké-

Gyógyító gitár

Látogatás a Központi Gyermekideggondozó Intézetben

Az ajtón felírás: „Vezető pszichológus”. Fehér arcú, tizenhatév körüli lány búcsúzkodik. „A legfontosabb, hogy jól kiáludt magad” — halljuk az utolsó tanácsokat.

Tíz éve működik a fővárosban a Központi Gyermekideggondozó Intézet. Vezetője, dr. Schnell János igazgató-főorvos, aki csaknem négy évtizede foglalkozik a gyermekek lelki egészségének gondozásával.

Nagyszerűen felszerelt gyermekorvosi hálózat működik az országon — mondja — de gyakran előfordul, hogy megvizsgálunk egy gyereket, s rendben találják szív- és érrendszerét, vérnyomását, kondícióját, mégis szükség van segít-

ségre, mert talán éppen most kifejlődő személyiségében mutatkoznak rendellenességek. Ennek gyógyítása a mi feladatunk, s nem utolsó sorban a felvilágosítás, a nevelés.

Végigmegyünk az intézet folyosóján. Szüleikkel gyerekek ülnek a padokon.

Találó képpel

jellemzi feladatukat a főorvos, amint a kis paciensekre mutat.

— A felnőtt idegbetegek kezelése nem más, mint régi romok eltakarítása. A mi intézkedéseink célja a megelőzés, hiszen minden betegségnél leghatásosabb gyógymód a megelőzés.

Az intézet működésének szükségességét egyetlen adat jól szemlélteti: Magyarországon többen szenvednek különböző idegrendszeri betegségekben, mint a hajdani „magyarkórbán”, a tbc-ben.

Dr. Sárny Júlia, vezető pszichológusnál először arról a fehér arcú kislánnyól érdeklődünk.

— Régi paciensünk — mondja — s most különösen segítségére szorul. Valami szerencsétlen véletlen folytán tegnap és ma két közlekedési baleset szemtanúja volt, s amúgy is érzékeny lelkét ez érthetően megrázta. Különböző tehetséges, értelmes gyerek, de kicsi kora óta sok megrázkódtatás érte. Rendszeresen jár hozzánk, magától jött most is.

Másik esetet említ

Jár hozzá egy másodéves egyetemista lány, aki ha nem kapja meg a szükséges orvosi és pszichikai kezeléseket, nemhogy az egyetemre nem jut be, de még a középiskolát sem tudta volna elvégezni.

Adódik a kérdés: hogyan kerülnek ide a kis paciensek? Legtöbbször az iskolaorvos, vagy szakorvos utalja be, sok gyereket a szülők hoznak el, nem ritkán a pedagógus tanácsára.

— A jó szemű tanáron nagyon sok múlik — jegyzi meg — Egyik kis betegemnél arra figyeltem fel a tanár, hogy egyik napról a másikra intőket kap, kötekedik, verekszik. Minősíthette volna őt egyszerűen komisz kölyöknek, ehelyett elküldte hozzánk. A vizsgálat kiderítette, hogy a diagnózis a skizofrénia kezdeti megnyilvánulása.

Ez a kis szoba átmenet az orvosi rendelő és a tanári szoba között.

— Hogyan viselkednek itt a gyerekek?

— Szerencsére bizalommal jönnek hozzánk, sőt, egyes szülők amolyan csodavároan.

Néhány statisztikai adatot is kértünk arról, hányan látogatják a rendeléseket. Tavaly 35 ezer gyereket fogadtak — mondja dr. Réti László — s nem mellékes, hogy a kezelt gyerekek negyven százaléka egyke.

— Egyszerű ennek a magyarzata — folytatja a pszichológus. — A fejlődésben lévő gyerekek nemcsak a felnőttek társaságára, hanem a hasonló korú gyerekek társaságára is szüksége van ahhoz, hogy helyes irányban fejlődjenek.

A gyermekkori zavarokat

az úgynevezett Cameron-index segítségével különböztetik meg. A táblázat 1-től 39-ig sorol fel tüneteket, az utolsók, már az elmebetegséget súrolják. A leggyakrabban a 4-es és a 19-es Calderon-index jelölt tünetek fordulnak elő. Az előbbi az elmaradt szellemi fejlődést, az utóbbi az érzelmi kapcsolatok zavarát jelenti. Ez elsősorban kamasszoknál fordul elő, s kezelésével, illetve levezetésével kapcsolatban egy érdekes „kortünet” okára kaptunk magyarázatot. Gitárláz tombol most a világon, a tinédzserek kedvelt divata ez, azt azonban kevesen tudják, hogy e „járvány” elindító angol gyermekpszichológusok voltak. Ők javasolták ugyanis, hogy a felgyülemlett mozgásenergiák levezetésére adjanak a szülők gitárt a kamasszok kezébe. Nézzük hát más szemmel mi is ezután a gitárt pengető fiatalokat, hisz ez segítséget nekik a serdülőkör okozta zavarok áthidalásában.

Természetesen az intézet munkatársai a „gitár-terápiát” csak egyféle módnak tekintik a serdülőkör energia-túltengésének levezetésében. Tömegek másfajta hasznos időtöltési mód, s a hivatástudatra való nevelés segíti át a kamasszokat a felnőtté válás kritikus szakaszán.

Dr. D. F.

Benedek E. István

Óriáscsarnok alumíniumból

Nyílászáró szerkezetgyártat építettek Székesfehérváron. Az új gyárban alumíniumból készült különböző nyílászáró szerkezeteket állítanak majd elő. A 7 ezer négyzetméter alapterületű csarnok érdekessége, hogy szerkezetét nagyobb rész alumínium, s az úgynevezett „szendvics”-tető összeállításához 50 ezer csavart használtak fel

SOLYMÁR

CSERÉPGYÁR

A Budai Téglá- és Cserépgyár Vállalat Bécsi úti I. és II. számú gyárát városrendezési okból 1971-ben megszüntetik. Helyettük Solymár határában új tetőfedőcserep-gyárat épít a vállalat.

A teljesen automatizált, klimatikus szárítóberendezéssel, alagútkezemekkel felszerelt üzemben évente 33 millió hornyolt cserepet és 14 millió téglát gyártanak majd. A 253 millió forintos költséggel épülő üzem szomszédságában 56 lakásos telep épül a dolgozóknak.

A jövőben bányá helyén végzett kutatófúrások elegendő mennyiségű és jó minőségű

agyagról tanúskodnak. A solymári cserépgyár a tervek szerint 1971-ben kezd meg munkáját.

Harmónia rádió

A székesfehérvári Videoton Rádió- és Televízió Gyárban megkezdte a Szimfónia rádiócsalád új tagjának, az R-4300-as Harmóniának a gyártását. Az első ezer készülék már raktáron várja az ármegállapítást és a kiszállítást. A Harmónia rádiók előreláthatólag március első felében az üzletekben lesznek.

Komplex műtrágyagyár Peremartonban

A peremartoni Ipari Robbanóanyaggyár igazgatója aláírta azt a beruházási szerződést, amely vegyiparunk egyik legújabb és legnagyobb szabású vállalkozását indítja el. Nitrogént, foszfort, káliumot, sőt, ha a megrendelő úgy igényli, különböző nyomelemeket is tartalmazó műtrágya gyár-

tására rendezkednek be, angol tervek alapján, angol gépekkel.

A peremartoni komplex műtrágyagyár építése 290 millió forintba kerül. Az új gyár a világ egyik legkorszerűbb műtrágyagyártója majd. Az új üzem 1970-ban kezd meg termelését.